

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5542-09

meddelad i Stockholm den 1 februari 2011

KLAGANDE

AA

MOTPART

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 30 juni 2009 i mål nr 9411-08, se bilaga

SAKEN

Tillfällig föräldrapenning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med bifall till överklagandet upphäver Högsta förvaltningsdomstolen underinstansernas avgöranden och förklarar att AA har rätt till tillfällig föräldrapenning för tiden den 1–17 april 2008.

YRKANDEN M.M.

AA yrkar tillfällig föräldrapenning för tiden den 1–17 april 2008 och anför bl.a. följande. Flera läkarintyg visar att BBs sjukdom var så allvarlig och hans hälsotillstånd så nedsatt att det förelåg ett påtagligt hot mot hans liv. Hon

Dok.Id 101311

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

Mål nr
5542-09

deltog aktivt i hela sjukdomsförloppets första fas genom att finnas som stöd för sonen och för att få information och kunskap om sjukdomen. Sjukvården krävde att hon var närvarande.

Försäkringskassan bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Enligt förarbetena (prop. 2005/06:159 s. 17 f.) bör tillfällig föräldrapenning kunna utges när ett allvarligt sjukt barn som inte har fyllt 18 år genomgår behandling mot sitt sjukdomstillstånd och det utan behandlingen föreligger en fara för barnets liv. Tillgång till en närstående kan i de fall som nämns vara av avgörande betydelse för barnet under behandlingsperioden och det kan finnas ett behov av att föräldrarna aktivt deltar i behandlingen för att den ska bli framgångsrik. Den i målet aktuella behandlingen är inte att likställa med de situationer som exemplifieras i propositionen. Det kan inte anses ha funnits ett avgörande behov av att föräldrarna aktivt deltog för att behandlingen skulle kunna genomföras. BBs sjukdom har inte i sig varit så allvarlig eller hans hälsotillstånd så nedsatt vid intagningstillfället eller under den aktuella perioden i övrigt att det förelåg ett påtagligt hot mot hans liv. AA har därmed inte rätt till tillfällig föräldrapenning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Lagrum m.m.

AA:s son BB hade fyllt 16 år några månader innan han insjuknade i diabetes mellitus. För att föräldrapenning ska kunna utgå för vård av ett barn som har fyllt 16 år krävs – utom i vissa situationer som inte är aktuella här – att barnet är allvarligt sjukt och att föräldrarna behöver avstå från förvärvsarbete för vård av barnet (4 kap. 10 b § lagen [1962:381] om allmän försäkring, AFL, som är tillämplig i målet enligt 1 kap. 3 § lagen [2010:111] om införande av socialförsäkringsbalken).

Bestämmelsen trädde ursprungligen i kraft den 1 januari 2005. Då användes begreppet *svårt sjukt* barn i stället för *allvarligt sjukt*. I de ursprungliga

Mål nr
5542-09

förarbetena (prop. 2004/05:1, utgiftsområde 12 s. 26) angavs att med begreppet *svårt sjukt* barn avsågs att det förelåg ett påtagligt hot mot barnets liv. Det innebar att det i normalfallet skulle föreligga en i tiden omedelbar fara för barnets liv.

Den i målet aktuella lydelsen av 4 kap. 10 b § AFL trädde i kraft den 1 juli 2006. Anledningen till lagändringen var att regeln fått en betydligt mer restriktiv tillämpning än som hade varit avsedd.

I förarbetena till lagändringen (prop. 2005/06:159 s. 18 och 32 f.) uttalades att även med uttrycket *allvarligt sjuk* avses att barnets sjukdom i sig är så allvarlig och att hälsotillståndet är så nedsatt att det föreligger ett påtagligt hot mot barnets liv. Detta utesluter dock inte att tillfällig föräldrapenning kan utges även för tid när det direkta hotet mot barnets liv inte längre föreligger. Det krävs således inte att hotet ska innebära en i tiden omedelbart föreliggande fara för barnets liv. Tillfällig föräldrapenning bör även kunna utges när ett allvarligt sjukt barn genomgår behandling mot sitt sjukdomstillstånd och det utan behandling föreligger en fara för barnets liv.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Av den medicinska utredningen i målet framgår i huvudsak följande. Vid utebliven behandling leder sjukdomstillståndet till död inom cirka en vecka. Om det saknas kunskap i familjen och barnet får fel insulindos finns det risk för att barnet får symtom som kräver intensivvårdsbehandling och medför risk för hjärnskador. Från sjukvårdens sida kräver man att båda föräldrarna deltar under hela vårdtiden (1-17 april 2008) för ”psykologiskt krisstöd och medicinsk kunskapsinhämtning inför avancerad hemsjukvård”. Om föräldrarna inte skulle delta ”så är anmälan till socialnämnden aktuell”.

Högsta förvaltningsdomstolens prövning grundar sig på förhållandena vid tidpunkten för Försäkringskassans omprövningsbeslut, dvs. juni 2008.

Mål nr
5542-09

Med hänsyn till vad som utretts om sjukdomen och om BBs tillstånd under den aktuella perioden måste han anses ha varit allvarligt sjuk i den mening som avses i lagrummet. Av utredningen framgår också att det var viktigt att AA deltog vid den inledande behandlingen av sjukdomen. Det har inte satts i fråga att hon var tvungen att avstå från förvärvsarbete för att göra detta. AA har alltså rätt till tillfällig föräldrapenning.

Mats Melin

Karin Almgren

Nils Dexe

Lennart Hamberg

Anna-Karin Lundin

Anna Samuelsson

Föredragande justitiesekreterare

Avd. I

Föredraget 2011-01-12